

Навіть якщо продовжувати зрівнювати ДБР з іншими організаціями, можна побачити, що не один орган не направлений цілковито на боротьбу з корупцією. У всіх правоохоронних органів боротьба з корупцією — лише одна малесенька частина усієї передбаченої роботи.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Курганський Олександр Валерійович*.

Момот К. В.

студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРИЧИНИ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Однією з головних причин утворення Державного бюро розслідувань більшість експертів вважають виконання вимог законодавства щодо звуження функцій прокуратури і в першу чергу підвищення ефективності розслідувань злочинів, вчинених високопосадовцями, суддями, прокурорами, поліцейськими, співробітниками СБУ, державної фіскальної та кримінально-виконавчої служби. Передання органами прокуратури функцій досудового розслідування тривало багато років. Такий затяжний перехідний період був пов'язаний в першу чергу з відсутністю органу, який зумів би розслідувати кримінальні справи, підслідні прокуратурі. Спеціалісти повні надій на зміну ситуації з незаконним затриманням, катуванням, фальсифікацією доказів. Доказом цього є коментар головного експерта антикорупційної групи: «У 2015 році відбувся грандіозний скандал, коли прокурори в рамках судового засідання переписувались між собою, фактично обговорюючи фізичну розправу, розбій, а також тортури та усілякі знущання та відкриття кримінальної справи проти одного з учасників судового процесу» (Олександр Леменов про скандал, конфлікти та проблеми створення: Державне бюро розслідувань. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://24tv.ua/skandal_konflikti_ta_problemi_stvorenniya_derzhavne_byuro_rozsliduvan_vpershe_vidzvituvало_n1133857).

Україна довгий час наслідувала радянську модель правоохоронної системи, коли органи прокуратури могли самі проводити досудове розслідування і одночасно здійснювати нагляд за цим розслідуван-

ням. Однак це ставило під сумнів неупередженість керівництва і не відповідало європейським принципам. Існуюча правоохоронна система показує не життєдіяльність, а тому не лише змінювати кадри, а й переробляти саму конфігурацію системи, оптимізовано розподіляти функції, знайти нові підходи і стратегії діяльності.

Як справедливо зазначив у своїй промові Ківалов С. В., удосконалення законодавчого регулювання діяльності Державного бюро розслідувань має спиратися на значний науковий потенціал української правової школи. Розвиток наукової думки щодо діяльності Державного бюро розслідувань сприятиме ефективному та своєчасному здійсненню розслідування злочинів, які підслідні Державному бюро розслідувань, недопущенню виникнення негативних ситуацій, пов'язаних із розслідуванням злочинів, узгодженню положень Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про Державне бюро розслідувань» в частині передачі проваджень від органів прокуратури до Державного бюро розслідувань. Саме гармонійне поєднання теорії та практики надасть новий поштовх судово-правовій реформі в Україні (Ківалов С. В. Вітальне слово президента Національного університету «Одеська юридична академія» учасникам Міжнародної науково-практичної конференції «Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10124/Materialu %20mijnar %20nayk-prakt %20konf %20Derj %20byuro %20rozslid %20na %20wlyahy %20rozbydovu %2016.06.18.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10124/Materialu%20mijnar%20nayk-prakt%20konf%20Derj%20byuro%20rozslid%20na%20wlyahy%20rozbydovu%2016.06.18.pdf?sequence=1&isAllowed=y)).

Відповідно до положень закону України «Про Державне бюро розслідувань», Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>). Основними засадами організації та діяльності Державного бюро розслідувань в першу чергу є верховенство права, відповідно до якого людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Згідно з цим законом Державне бюро розслідувань вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування.

Слід погодитись із твердженням першого заступника директора Державного бюро розслідувань Варченко О., про те, що життя людини є найвищою цінністю, її права та свободи. Створення бюро є вкрай необхідним для всього суспільства, для простих людей. Ми

маємо в ньому вже не навчатись, а використовувати свій досвід та знання на повну. Зважаючи на те, що довіра до правоохоронних органів критично низька, маємо подолати неабиякий скептицизм українців (Варченко О. Про створення Державного бюро розслідувань. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.dsnews.ua/politics/olga-varchenko-u-derzhavnomu-byuro-rozsliduvan-mi-maemo-24122016220000>).

Отже, можна зробити висновок, що створення такого важливого органу як Державне бюро розслідувань було суспільно необхідним, а також неминучим. Виходячи з мети створення ДБР та для забезпечення ефективної його роботи, механізм узгодження має бути спрямований лише на належний обмін інформацією між керівником ДБР та його заступниками, на обговорення та спільне опрацювання проєктів рішень з окремих питань. На сьогоднішній день вкрай необхідно, щоб усі сили об'єдналися і зробили все можливе для плідної роботи проти злочинів, для захисту впершу чергу прав і честі громадянина України. Принцип тісної та партнерської співпраці з іншими державними органами є запорукою успішного розкриття злочину. Ефективна правоохоронна система починається з ефективного оперативного працівника, слідчого, прокурора і закінчується не менш ефективним суддею. Необхідність створення цього органу свідчити про недовіру суспільства до правоохоронної системи. Зрозуміло, що виконання функції не може бути ефективним, якщо і саме розслідування, і нагляд за ним веде один і той самий орган. Звідси і виникають більшість конфліктних і спірних питань, які стали передумовою виникнення і розвитку Державного бюро розслідувань.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук **Кіслиця Ірина Олександрівна**.